

Nr 55

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till ledamot av allmänt kyrkomöte; given Stockholms slott den 8 februari 1963.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven af Geijerstam

Propositionens huvudsakliga innehåll

Grunderna för ersättning till ledamot av allmänt kyrkomöte har alltsedan kyrkomötets tillkomst varit anpassade till vad som gäller i fråga om ersättning för riksdagsmannauppdragets fullgörande. Med anledning av de förändringar, som åren 1959 och 1962 vidtagits i bestämmelserna om ersättning åt riksdagsmän, föreslås i propositionen vissa ändringar i reglerna om ersättning åt ledamot av kyrkomöte. De föreslagna reglerna anknyter i sina huvuddrag till de nu gällande bestämmelserna om ersättning åt riksdagsman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 februari 1963.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Statsrådet af Geijerstam anmäler efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen fråga om *ersättning till ledamot av allmänt kyrkomöte* samt anför därvid följande.

Enligt 18 § kyrkomötesförordningen den 22 april 1949 (nr 174) skall bl. a. arvode till kyrkomötets ledamöter så ock övriga kostnader för mötet gäldas av allmänna medel. De närmare bestämmelserna om arvode m. m. återfinnes i kungörelsen den 16 maj 1957 (nr 166) om ersättning åt ledamot av allmänt kyrkomöte. Ersättningen har allt ifrån kyrkomötets tillkomst avvägs efter i huvudsak samma grunder som ersättningen till riksdagens ledamöter. Arvodets storlek samt grunderna för beräkningen av arvode och ersättning för resekostnader bestämmas av riksdagen. En redogörelse för riksdagens behandling av ersättningsbestämmelserna vid skilda tillfällen finns dels i bankoutskottets utlåtande 1941:55, dels, avseende tiden 1941—1957, i propositionen 1957:24, till vilka torde få hänvisas.

Genom propositionen 1957:24 framlades förslag till de nu gällande arvodes- och kostnadsersättningsreglerna. Föredragande departementschefen framhöll därvid, att genom beslut av 1954 års riksdag nya bestämmelser antagits om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande, vilka innebar att årsarvodet höjdes och att arvodet uppdelades i grundarvode och kostnadsersättning. I överensstämmelse med dessa nya grunder föreslogs i propositionen, att också ersättningen till ledamot av kyrkomöte skulle uppdelas i ett beskattningsbart arvode (grundarvode) och en icke skattepliktig ersättning för de med uppdraget förenade kostnaderna (kostnadsersättning). Biskop borde få endast kostnadsersättning, eftersom ledamotskap av kyrkomötet ålåg honom i denna hans egenskap. Grundarvodet föreslogs utgå med ett belopp av 35 kr. för dag. Kostnadsersättningen ansågs böra bestämmas till 10 kr. för dag till ledamot, som var bosatt på ort där mötet hölls, och till 30 kr. för dag till annan ledamot. Ledamot av

kyrkomöte, vilken samtidigt utövade riksdagsmannaupdrag, ansågs inte böra få någon kostnadsersättning, och grundarvodet för sådan ledamot föreslogs utgå med allenast 10 kr. för dag. Detta belopp motsvarade vad som enligt kommittékungörelsen utgick i ersättning för sammanträdesdag vid kommittéupdrag. I de då gällande reglerna om rätt för ledamot, som inte är bosatt på mötesorten, att få ersättning dels för resa till och från mötet jämte ett dagtraktamente av 30 kr. för vardera resan, dels ersättning för en resa till hemorten under pågående möte ifrågasattes i propositionen ingen ändring. I två likalydande motioner (I: 217 och II: 260) hemställdes emellertid, att resekostnadsersättning skulle medges för tre resor till hemorten under pågående kyrkomöte. Bankoutskottet (utl. 1957: 16) hemställde om godkännande av propositionens förslag med det tillägg som föranleddes av bifall till de av utskottet tillstyrkta motionerna. Riksdagen biföll utskottets hemställan (rskr 1957: 228), och de nya reglerna utfärdades genom den tidigare nämnda kungörelsen om ersättning åt ledamot av allmänt kyrkomöte. Genom ändringar samma år av 32 § 3 mom. och 33 § 1 mom. kommunalskattelagen infördes bestämmelser bl. a. om att kostnadsersättningen till kyrkomötesdeltagare inte skulle upptagas såsom intäkt vid inkomstbeskattningen.

Efter 1957 års riksdags beslut rörande ersättning till kyrkomötets ledamöter har bestämmelserna angående ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande undergått flera förändringar.

Sedan grundarvodet till riksdagsman år 1957 höjts från 9 000 till 12 000 kr., beslöts år 1959 en höjning av arvodet till 24 000 kr. (grundbelopp). I samband därmed slopades den särskilda kostnadsersättningen och ersattes av traktamente för fördyrade levnadskostnader. Traktamentet bestämdes till 540 kr. för månad under tid då riksdagens session pågår. En begränsning av regeln gjordes såtillvida, att endast riksdagsmän, som var bosatta på längre avstånd än 70 km från riksdagshuset, blev berättigade till traktamente. Efter särskild prövning kunde även riksdagsman som bodde närmare riksdagshuset — dock på längre avstånd än 15 km därifrån — få traktamente. Ett riksdagens organ (kanslideputerade tillika med talmännen) tillades befogenhet att besluta om sådana tillägg eller avdrag på arvode och traktamente, som svarar mot förändringar i löner och traktamenten till befattningshavare i statens tjänst. År 1962 utgick arvodet med 28 716 kr. för år och traktamentet med 645 kr. för månad.

1962 års riksdag beslöt på förslag av konstitutionsutskottet (bet. 1962: 20) höja riksdagsarvodets grundbelopp till 26 000 kr. och traktamentet till 705 kr. för månad (rskr 414). Med beslutade tillägg utgör arvodet för år 1963 32 198 kr., motsvarande 2 683 kr. för månad. Traktamentet utgår utan tillägg.

Föredragande statsrådet. Liksom tidigare torde ersättningen till ledamöterna av allmänt kyrkomöte böra utgå efter i huvudsak samma grunder som gäller för

riksdagens ledamöter. Ersättningen bör alltså i fortsättningen utgå i form av dels arvode och dels traktamente. Såsom framgått av det anförda kan emellertid riksdagsmännens arvode och traktamente förändras till storleken genom beslut av ett riksdagens organ. Med hänsyn härtill torde det vara lämpligt att arvodes- och traktamentsbeloppen för kyrkomötets ledamöter inte som hittills fixeras till vissa av riksdagen fastställda belopp. I stället bör fastslås efter vilka grunder ersättningen skall beräknas.

Vad först gäller arvodet torde anknytningen till riksdagsarvodet böra göras på så sätt, att kyrkomötesledamot berättigas till arvode med belopp, som motsvarar vad som vid varje tidpunkt utgår till riksdagsman. Av vissa praktiska skäl — bl. a. mötets relativt korta sessionstid — bör ersättningen utgå i form av dagbelopp, varvid som hittills en övre gräns av 35 dagar bör gälla.

Vad häfter angår traktamentet får jag erinra om att traktamente till riksdagsman utgår såsom ersättning för fördyrade levnadskostnader under tiden för riksdagens session — omkring 200 dygn årligen — med belopp, som bestämts med beaktande av vad som enligt allmänna resereglementet i traktamentsklass A utgår till förrättningsman med eget hushåll från och med sextonde dygnet. Det högre traktamentet under de första 15 dyggen har således ej tagits med i beräkningen, uppenbarligen med hänsyn till att riksdagsman i allmänhet får en tämligen jämn fördelning av kostnaderna under sessionstiden. På grund av kyrkomötets kortare sessionstid synes det skäligt, att en något närmare anknytning sker till allmänna resereglementets bestämmelser. Den synes lämpligen böra ske på så sätt, att traktamente utgår med belopp, som motsvarar traktamente enligt traktamentsklass A i allmänna resereglementet, varvid för de 15 första dyggen skall tillämpas helt dygnstraktamente och för tid därefter reducerat sådant traktamente såsom för förrättningsman med eget hushåll.

För riksdagsman gäller, att han skall vara bosatt på längre avstånd än 70 km från riksdagshuset för att kunna åtnjuta traktamente. Efter prövning av kansli-deputerade kan även riksdagsman, som bor på närmare avstånd, dock mera än 15 km från riksdagshuset, bli berättigad till traktamente. Det torde knappast vara behövt att för kyrkomötesledamöternas del helt anknyta till vad som i förevarande avseeende gäller för riksdagsman. En regel att alla mötesdeltagare, som bor på längre avstånd än 15 km från det hus där kyrkomötet hålles, skall vara berättigade till traktamente torde vara tillfyllest.

I de nuvarande bestämmelserna om ersättning till ledamot av kyrkomöte finnes, som framgått av den tidigare redogörelsen, särskilda regler för ersättning till biskop och ledamot, som är riksdagsman. Biskop är berättigad endast till kostnadsersättning men inte till arvode, eftersom hans medverkan i kyrkomötet anses åligga honom i hans egenskap av biskop. Denna principiella ordning synes böra bestå. Biskop bör således bli berättigad till traktamente enligt de regler jag nyss förordat.

Beträffande ersättning till ledamot av kyrkomötet, som är riksdagsman, får jag erinra om att riksdagsarvodet är konstruerat som ett årsarvode, avsett att utgöra ersättning för inkomstbortfall inte enbart under riksdagssessionerna utan även i viss utsträckning däremellan (jämför KU:s utl. 1959: 18 s. 6 och 1962: 20 s. 9), samt att ledighet från riksdagsarbetet för fullgörande av uppdrag såsom ledamot av kyrkomöte (offentligt uppdrag) inte föranleder avdrag å riksdagsarvodet eller å det traktamente, vartill riksdagsmannen kan vara berättigad. Med hänsyn härtill torde arvodet till kyrkomötesdeltagare, som är riksdagsman, böra utformas utan hänsynstagande till huruvida riksdagssession pågår eller inte under mötet. Det torde böra bestämmas att utgå efter samma grunder som nu, dvs. med belopp motsvarande dagarvode enligt kommittékungörelsen. Riksdagsmans rätt till traktamente under kyrkomöte bör, med hänsyn till det nyss anförda, begränsas till tid, då riksdagen inte håller session. Det bör lämpligen utgå efter samma grunder som gäller i fråga om traktamente på grund av riksdagsmannaupdraget.

Vid förhinder för ledamot att delta i kyrkomötets förhandlingar bör avdrag ske å arvode och traktamente efter i huvudsak samma grunder som gäller beträffande riksdagsarvode m. m. Inträder suppleant, blir han givetvis att betrakta som ledamot och berättigad till ersättning för tid han tjänstgör.

Grunderna för ersättning för resa till och från kyrkomötet jämte dagtraktamente samt hemresor under sessionstiden torde inte böra undergå annan förändring än att traktamentet vid resorna till och från kyrkomötet bör utgå enligt allmänna resereglementet. I klarläggande syfte bör anges på vilket sätt resor får företagas samt även resa med flyg uttryckligen medges.

Enligt 13 § 1 mom. kyrkomötesförordningen bereder kyrkomötets ekonomiskutskott frågor om arvoden till mötets kansli m. m. samt om mötets övriga ekonomiska angelägenheter. Det torde ankomma på detta utskott att för varje kyrkomöte beräkna de belopp vartill mötesdeltagare blir berättigad. Någon erinran härom i författningstexten synes inte behövlig.

Inom ecklesiastikdepartementet har, i överensstämmelse med vad jag nu förordat, utarbetats ett utkast till kungörelse om ersättning till ledamot av allmänt kyrkomöte, avsedd att ersätta 1957 års kungörelse i ämnet. Detta utkast torde såsom bilaga A få fogas till statsrådsprotokollet.

Nuvarande kostnadsersättning till ledamot av kyrkomöte är skattefri. Bestämmelse härom finns i 32 § 3 mom. kommunalskattelagen, som därjämte från beskattning fritar bl. a. av staten anvisad traktamentsersättning. Om ersättning till kyrkomötets ledamöter regleras på sätt här föreslagits, blir därför bestämmelsen om skattefrihet för kostnadsersättningarna överflödigt och kan upphävas. Denna ändring, som är av rent redaktionell natur, torde få beslutas i lämpligt sammanhang.

Under återopande av vad jag i det föregående anført och förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

Kungl. Maj:ts proposition nr 55 år 1963

- a) besluta, att ledamot av kyrkomöte skall åtnjuta ersättning för deltagandet i mötet enligt av mig förordade grunder, samt
- b) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de bestämmelser som föranledes därav.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Jan Sahlin

Utkast

till

kungörelse om ersättning till ledamot av allmänt kyrkomöte

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Ledamot av allmänt kyrkomöte åtnjuter ersättning av allmänna medel för uppdragets fullgörande enligt vad som sägs i denna kungörelse.

2 §.

Arvode utgår under den tid kyrkomötet pågår, dock högst trettiofem dagar, med belopp för dag, som motsvarar vad som vid samma tid utgår i arvode till riksdagsman på grund av bestämmelserna i stadgan om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande; dock skall arvode icke utgå till biskop samt arvode till ledamot, som är riksdagsman, utgå med belopp, som motsvarar dag-arvode enligt kommittékungörelsen.

Vid tillämpning av lagen om allmän försäkring skola de arvodesbelopp ledamot åtnjuter på grund av bestämmelserna i denna kungörelse anses såsom inkomst av anställning.

3 §.

Traktamente utgår under tid som sägs i 2 § till ledamot, vilken är bosatt på längre avstånd än femton kilometer fågelvägen från det hus, där kyrkomötet hålles, med belopp som motsvarar traktamente enligt traktamentsklass A i allmänna resereglementet. Härvid skall för de femton första kalenderdygnen tillämpas helt dygnstraktamente och för tid därefter reducerat traktamente såsom för förrättningsman med eget hushåll.

Riksdagsman åtnjuter traktamente på grund av uppdraget såsom kyrkomötesledamot enligt samma grunder som under tid, då riksdagen håller session, gälla i fråga om traktamente på grund av riksdagsmannauppsdraget. Traktamente enligt denna kungörelse utgår dock ej för tid, då riksdagen håller session.

4 §.

Ledamot skall för tid, varunder sjukpenning jämlikt 3 kap. lagen om allmän försäkring utgår, och eljest, om han är förhindrad att delta i kyrkomötets förhandlingar, för tid varmed frånvaron i en följd överstiger femton dagar, vidkännas avdrag å utgående arvode med två tredjedelar av helt sådant arvode och å traktamentet med hälften av vad eljest skolat utgå under samma tid.

5 §.

Ledamot, som är bosatt på annan ort än där kyrkomöte hålles, åtnjuter vid resa till och från kyrkomötet resekostnadsersättning och traktamente enligt rese- och traktamentsklass A i allmänna resereglementet. Ersättning för resa som företages med flygplan utgår jämväl i fall då detta ej följer av vad nu sagts.

Besöker ledamot under pågående kyrkomöte efter beviljad ledighet hemorten, åtnjuter han ersättning för resekostnaden, dock högst för tre resor till hemorten och åter.

Genom denna kungörelse upphäves kungörelsen den 16 maj 1957 (nr 166) om ersättning åt ledamot av allmänt kyrkomöte.
